

Ustavni sud Crne Gore, u Drugom vijeću za meritorno odlučivanje o ustavnim žalbama, u sastavu: sudija Desanka Lopičić, predsjednica Vijeća i sudije Milorad Gogić i Budimir Šćepanović, članovi Vijeća, na osnovu odredaba člana 149. stav 1. tačka 3. Ustava Crne Gore i člana 48. tačka 3. i člana 76. stav 1. Zakona o Ustavnom sudu Crne Gore (»Službeni list Crne Gore«, broj 11/15), u sjednici Vijeća, od 26. aprila 2023. godine, donio je

O D L U K U

USVAJA SE ustavna žalba.

UKIDA SE presuda Višeg suda u Bijelom Polju, Gž. br. 1246/18, od 10. septembra 2018. godine i predmet vraća tom Sudu na ponovni postupak i odlučivanje.

ODBIJA SE ustavna žalba u odnosu na rješenje Vrhovnog suda Crne Gore, Rev. br. 1170/18, od 6. februara 2019. godine.

O b r a z l o ž e n j e

I POSTUPAK PRED USTAVNIM SUDOM CRNE GORE

1. R. Đ., iz P., kojeg zastupa A. Đ., advokat iz P., podnio je blagovremenu i dozvoljenu ustavnu žalbu protiv rješenja Vrhovnog suda Crne Gore, Rev. br. 1170/18, od 6. februara 2019. godine i presude Višeg suda u Bijelom Polju, Gž. br. 1246/18, od 10. septembra 2018. godine, zbog povrede prava iz čl. 6, 8, 19, 28, 32. i 58. Ustava Crne Gore, čl. 6. st. 1. i čl. 14. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda i čl. 1. Protokola br. 1 uz Konvenciju.

2. U ustavnoj žalbi je, u suštini, navedeno: da je u konkretnom slučaju, podnosiocu pričinjena šteta, na način što je oštećen prilikom bodovanja od strane Stambene komisije, što su sve potvrdili redovni sudovi; da su nižestepeni sudovi pokušali da opravdaju primjenu odredbe čl. 23. Pravilnika o rješavanju stambenih potreba kod tuženog, pri čemu je uloga podnosioca u postupku svedena na puku formalnost; da ni jedan od sudova nije iznio tvrdnju da je izvršeno pravilno i zakonito bodovanje; da se radi o arbitretnoj i proizvoljnoj odluci, koja nije zasnovana na osnovnim postulatima pravne države i vladavine prava; da je sud potpuno ignorisao dokaz koji je prezentirao podnosilac, a radi se o uvjerenju od 21. aprila 2015. godine; da su sudovi imali nejednak odnos prema strankama; da je jednakost oružja princip koji se odnosi na jednakost stranaka pred sudom; da je došlo do povrede prava na mirno uživanje imovine; da se pasivna uloga države ogleda u tome što nije ništa uradila da obezbijedi i osigura imovinu podnosioca, što je bila njena obaveza prema međunarodnim propisima. U konačnom je predloženo da Ustavni sud Crne Gore usvoji ustavnu žalbu, ukine osporenu presudu i predmet vrati na ponovni postupak i odlučivanje.

3. Ustavni sud, saglasno odredbi čl. 149. st. 1. tač. 3. Ustava Crne Gore, odlučuje o ustavnoj žalbi zbog povrede ljudskih prava i sloboda zajemčenih Ustavom nakon iscrpljivanja svih djelotvornih pravnih sredstava. Prema odredbi čl. 68. st. 1. Zakona o Ustavnom sudu Crne Gore ustavna žalba može se podnijeti protiv pojedinačnog akta državnog organa, organa državne uprave, organa lokalne samouprave ili pravnog lica koje vrši javna ovlašćenja. U stavu 2. istog člana, propisano je da se ustavna žalba može podnijeti nakon iscrpljivanja djelotvornih pravnih sredstava, koja podrazumijevaju da je podnosilac ustavne žalbe u postupku iskoristio

sva pravna sredstva na koja je imao pravo u skladu sa zakonom, uključujući i djelotvorna i vanredna pravna sredstva i druga posebna pravna sredstva koja mogu dovesti do izmjene pojedinačnog akta u korist podnosioca ustavne žalbe, odnosno do prestanka ili ispravljanja radnje, odnosno prekida nepostupanja državnog organa, organa državne uprave, organa lokalne samouprave, odnosno uprave, pravnog lica ili drugog subjekta koji vrši javna ovlašćenja.

4. U toku postupka pružanja ustavnosudske zaštite, povodom ispitivanja osnovanosti žalbe, u granicama istaknutog zahtjeva, Ustavni sud utvrđuje da li je podnosiocu ustavne žalbe povrijeđeno njegovo Ustavom zajemčeno pravo ili sloboda.

II ČINJENICE I OKOLNOSTI PREDMETA

5. Uvidom u osporene odluke i drugu dostavljenu dokumentaciju, Ustavni sud je utvrdio sljedeće činjenice i okolnosti od značaja za odlučivanje u ovom ustavnosudskom predmetu:

6. Predmet spora, koji je prethodio ustavnosudskom postupku, predstavljao je tužbeni zahtjev tužioca (podnosioca ustavne žalbe), kojim je traženo da se poništi, kao nezakonita, odluka Odbora direktora tuženog („R. U.“ AD P.) br. 01-3374/7, od 17. marta 2017. godine, i naloži tuženom da izvrši ponovno bodovanje tužioca po oglasu, br. 02/1-9042/1, od 9. septembra 2016. godine, a u skladu sa odlukom Ustavnog suda Crne Gore, U-II br. 27/15, od 24. marta 2017. godine.

7. Presudom prvostepenog suda, predmetni tužbeni zahtjev je odbijen, kao neosnovan, što je svojom presudom potvrdio drugostepeni sud, a žalbu tužioca (podnosioca), odbio, kao neosnovanu.

8. U obrazloženju presude je, u suštini, navedeno: da je prema utvrđenju prvostepenog suda tuženi 9.septembra 2016.godine, raspisao oglas za rješavanje stambenih potreba radnika tužene dodjelom stambenih kredita; da se tužilac (podnosilac) javio na raspisani oglas tražeći stambeni kredit za rješavanje stambenog pitanja, a uz zahtjev je podnio potrebnu dokumentaciju traženu oglasom; da je tuženi po raspisanom oglasu sačinio konačnu rang listu prijavljenih kandidata u skladu sa odredbom člana 23. Pravilnika o rješavanju stambenog pitanja tuženog od 23. februara 2016. godine; da se tužilac po sačinjenoj konačnoj rang listi, od 17. marta 2017. godine našao na 34. mjestu sa 436,84 boda, a pobijanom odlukom tuženog, br.01-3374/7, od 17. marta 2017. godine, po raspisanom oglasu od 9. septembra 2016. godine, kredit je dobilo 13 zaposlenih po redosledu na rang listi; da je sporna odluka po raspisanom oglasu donijeta prema Pravilniku o rješavanju stambenih potreba, br.02-1577/3, od 23. februara 2016. godine, prema kojem je raspisan oglas za dodjelu stambenih kredita od strane tuženog, a ne na osnovu Pravilnika br.01-6389/34, od 12. juna 2013. godine, za čije pojedine odredbe je pokrenut postupak za ocjenu ustavnosti i zakonitosti pred Ustavnim sudom Crne Gore.

Da među strankama nije sporno da je Sindikalna organizacija tuženog 27. maja 2015. godine, podnijela inicijativu Ustavnom sudu Crne Gore, zavedenu kod tuženog pod br.08-4767/1 za ocjenu ustavnosti i zakonitosti odredaba čl. 3. i 12., člana 16. stav 2. i člana 27. stav 1. tačka 1. Pravilnika o rješavanju stambenih potreba zaposlenih, br.01-6389/34, koji je donio Odbor direktora tuženog na sjednici od 12. jula 2013.godine, te da je Odlukom Ustavnog suda Crne Gore, U-II, br.27/15, od 24. marta 2017. godine, utvrđeno, između ostalog, da odredba člana 27. stav 1. tačka 1. Pravilnika o rješavanju stambenih potreba zaposlenih br.01-6389/34, koji je donio Odbor direktora tuženog 12. juna 2013. godine, u vrijeme važenja, nije bila u saglasnosti sa Ustavom i zakonom; da je navedenom odredbom pravilnika bilo propisano *“da se stambena situacija zaposlenog boduje tako što se za svaki procenat stambene potrebe po osnovu radnog odnosa ukupan broj bodova po ostalim kriterijumima umanjuje za dva boda”*; da je navedena odluka Ustavnog suda Crne Gore donijeta nakon što je donijet novi Pravilnik o rješavanju stambenih potreba tuženog, od 23.februara 2016.godine, koji je stupio na snagu 25.marta 2016.godine od kog dana su prestale da važe odredbe Pravilnika o rješavanju stambenih

potreba zaposlenih, br.01-6389/34, od 12.juna 2013.godine; da je u Pravilniku o rješavanju stambenih potreba zaposlenih kod tuženog, br. 02-1577/3, prenijeta sadržina odredbe člana 27. stav 1. tačka 1. Pravilnika o rješavanju stambenih pitanja tuženog, od 12.juna 2013.godine, čija ustavnost i zakonitost je bila još uvijek na provjeri kod Ustavnog suda Crne Gore; da prednje znači da je novi Pravilnik donijet na način što je "stambena situacija" iz odredbe člana 27. stav 1. tačka 1. starog Pravilnika iz 2013.godine doslovno prenijeta u odredbi člana 23. stav 1. tačka 1. novog Pravilnika na osnovu i kojeg je donijeta sporna odluka; da je prilikom sačinjavanja rang liste tuženi, shodno odredbi člana 23. stav 1. tačka 1. Pravilnika o rješavanju stambenih potreba, za svaki procenat riješenosti stambene situacije po osnovu radnog odnosa ukupan broj bodova po ostalim kriterijumima umanjio za dva boda svim učesnicima oglasa koji su dobijali stambene kredite; da to znači da je učesnicima oglasa koji su dobijali kredit po osnovu kriterijuma stambene situacije umanjen ukupan broj bodova po ostalim kriterijumima bez obzira što ti kriterijumi nijesu u neposrednoj sistematskoj vezi sa kriterijumima "postojeća stambena situacija"; da je utvrđeno da je tužiocu na ovaj način umanjeno po osnovu stambene situacije 10.66 bodova, te umjesto 447,50 bodova po svim kriterijumima, tužiocu je nakon umanjenja utvrđeno 436,84 boda i on se našao na 34 mjestu rang liste; da su na ovaj način tužilac i ostali učesnici oglasa koji su dobijali kredit dovedeni u neravnopravan položaj u odnosu na učesnike oglasa koji nijesu dobijali kredit; da je tuženi konačnom rang listom utvrdio i ukupan broj bodova učesnicima oglasa bez umanjenja bodova po osnovu procenta riješenosti stambenog pitanja, tj. bez primjene odredbe člana 23. stav 1. tačka 1. Pravilnika o rješavanju stambenih pitanja tuženog, pa je prvostepeni sud utvrdio da bi se tužilac i bez umanjenja bodova našao na konačnoj rang listi ispod 13 – og mjesta sa 447,50 boda , što znači da ne bi dobio kredit i da nije primijenjena odredba člana 23. stav 1. tačka 1. Pravilnika o rješavanju stambenih pitanja tuženog; da je polazeći od ovako utvrđenog činjeničnog stanja, po nalaženju ovog Suda, prvostepeni sud pravilno primijeno materijalno pravo kada je odbio tužbeni zahtjev tužioca kao neosnovan; da prednje proizilazi stoga što je u postupku nesumnjivo utvrđeno da se tužilac prema konačnoj rang listi i bez umanjenja bodova, tj. bez primjene odredbe člana 23. stav 1. tačka 1. Pravilnika o rješavanju stambenih pitanja, našao ispod 13 – og mjesta, tj. posle prvih 11 kandidata sačinjene konačne rang liste, zatim poslije V.D., sa 458,90 boda, J. M. sa 460,35 boda, M. M. sa 480,53boda, L. M. sa 451 boda, J. V. sa 456,88 boda, B. Ž. sa 453,75 boda i drugih koji imaju veći broj bodova od 447,50 bodova, pa su suprotni žalbeni navodi podnosioca neosnovani.

Da suprotno navodima žalbe, prvostepeni sud nije sačinjavao rang listu za učesnike oglasa, već je na osnovu utvrđenog broja bodova u konačnoj rang listi, od 17.marta 2017.godine, po svim kriterijumima bez umanjenja broja bodova po osnovu stambene situacije za učesnike oglasa koji su dobijali kredit, među kojima je i tužilac, utvrdio da bi se tužilac sa 447,50 bodova našao ispod 13 – og mjesta, te da ne bi dobio kredit po raspisanom oglasu, jer je kredit dodijeljen samo za 13 prvih učesnika koji se nalaze po redosledu na rang listi.

Da nije sporno da su učesnici oglasa koji su dobijali kredit umanjenjem broja bodova za svaki procenat riješenosti stambene potrebe dovedeni u nepovoljniji položaj u odnosu na one koji prije sporne raspodjele nijesu dobijali kredit i da je Ustavni sud odlukom od 24. marta 2017.godine, utvrdio da odredba člana 27. stav 1. tačka 1. Pravilnika o rješavanju stambenih potreba zaposlenih kod tuženog, od 12. juna 2013. godine, nije u saglasnosti sa Ustavom i zakonom, a da je pobijana odluka po raspisanom oglasu donijeta 17. marta 2017.godine, shodno odredbi člana 23. stav 1. tačka 1. Pravilnika o rješavanju stambenih potreba zaposlenih iz 2016.godine, koja je identična sa odredbom člana 27. stav 1. tačka 1. Pravilnika o rješavanju stambenih potreba tuženog iz 2013.godine, što znači da je pobijena odluka donijeta prije nego što je Ustavni sud utvrdio da odredba člana 27. stav 1. tačka 1. Pravilnika o rješavanju stambenih potreba zaposlenih kod tuženog, od 12. juna 2013.godine, nije saglasna sa Ustavom i zakonom; da kako je utvrđeno da tužilac ne bi dobio kredit i da nije primijenjena ova odredba člana 23. stav 1. tačka 1. Pravilnika o rješavanju stambene potrebe tuženog, od 2016.godine, to tužilac nema pravni interes za poništaj ove odluke.

Da se žalbom ukazuje da je pravnu zaštitu tražio samo tužilac, te da je prvostepeni sud u konačnoj rang listi trebao samo njemu dodati nezakonito oduzetih 10.66 bodova, koje je tuženi sam konstatovao da su mu oduzeti po osnovu ranije iskorišćenog stambenog kredita, jer ostali učesnici oglasa nijesu tražili pravnu zaštitu; da nije sporno da je tužiocu oduzeto 10.66 bodova na konačnoj rang listi po osnovu ranije iskorišćenog stambenog kredita i da bi se vraćanje samo tužiocu ovih 10.66 bodova, on našao na 12–om mjestu rang liste; da bi vraćanjem samo tužiocu oduzetih bodova, ostali učesnici oglasa kojima je umanjen broj bodova po osnovu korišćenja stambenog kredita bili dovedeni u neravnopravan položaja u odnosu na njega; da se prema tome, ne mogu vraćati samo oduzeti bodovi tužiocu, već svim učesnicima oglasa kojim su bodovi oduzeti, te u tom slučaju tužilac ne bi došao u povoljniji položaj jer se ne bi našao među prvih 13 kandidata kojima je dodijeljen stambeni kredit, pa su žalbeni navodi tužioca neosnovani.

9. Vrhovni sud Crne Gore je svojim rješenjem, Rev. br. 1170/18, od 6. februara 2019. godine, reviziju podnosioca ustavne žalbe, odbacio, kao nedozvoljenu.

10. U obrazloženju rješenja je, u suštini navedeno: da je odredbom člana 438. Zakona o parničnom postupku ("Službeni list Crne Gore", br. 48/15), koji je stupio na snagu 29. septembra 2015. godine i koji se nalazi u primjeni u vrijeme podnošenja tužbe (31. mart 2017. godine), propisano da je revizija dozvoljena samo u sporovima o zasnivanju, postojanju i prestanku radnog odnosa; da kako tužilac (podnosilac) u ovom sporu traži poništaj odluke tuženog o dodjeli stambenih kredita, br. 01-3374/7, od 17. marta 2017. godine i njegovo ponovno bodovanje u skladu sa odlukom Ustavnog suda Crne Gore, U-II br. 27/15, od 24. marta 2017. godine, to proizilazi da se ne radi o sporu iz navedene zakonske odredbe, zbog čega revizija nije dozvoljena, pa je ista odbačena saglasno odredbi člana 407. Zakona o parničnom postupku.

III RELEVANTNE USTAVNE I KONVENCIJSKE NORME

Ustav Crne Gore

»Član 32.

Svako ima pravo na pravično i javno suđenje u razumnom roku pred nezavisnim, nepristrasnim i zakonom ustanovljenim sudom.«

Evropska konvencija za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda

»Član 6. stav 1.

Svako, tokom odlučivanja o njegovim građanskim pravima i obavezama ili o krivičnoj optužbi protiv njega, ima pravo na pravičnu i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim sudom, obrazovanim na osnovu zakona.«

IV MJERODAVNO PRAVO

Zakon o Ustavnom sudu Crne Gore („Službeni list Crne Gore“, broj 11/15):

» Član 54 stav 1. tačka 1. i stav 2.

Predlog za ocjenu saglasnosti zakona sa Ustavom i potvrđenim i objavljenim međunarodnim ugovorima, odnosno drugih propisa i opštih akata sa Ustavom i zakonom može da podnese:...sud ako se u postupku koji vodi postavi pitanje saglasnosti zakona, odnosno drugog propisa ili opšteg akta, koje u postupku pred sudom treba primijeniti, sa Ustavom i potvrđenim i objavljenim međunarodnim ugovorima, odnosno sa Ustavom i zakonom;

U slučaju iz stava 1. tačka 1. ovog člana sudija, odnosno predsjednik sudskog vijeća će zastati sa postupkom i pokrenuti postupak za ocjenu ustavnosti, odnosno ustavnosti i zakonitosti tog propisa pred Ustavnim sudom i o tome prethodno upoznati predsjednika suda koji je obavezan da obavijesti predsjednika Vrhovnog suda Crne Gore.«

Zakon o parničnom postupku („Službeni list Republike Crne Gore“, br. 22/04 i 76/06 i „Službeni list Crne Gore“, broj 48/15):

»Član 438.

Revizija je dozvoljena samo u sporovima o zasnivanju, postojanju i prestanku radnog odnosa.«

V PRETHODNE NAPOMENE

Ustavni sud Crne Gore je ocjenjujući navode o povredi prava na pravično suđenje u odnosu na presudu Višeg suda u Bijelom Polju, GŽ. br. 1246/18, od 10. septembra 2018. godine, konstatovao da se ustavnom žalbom, u suštini, problematizuje odnos prvostepenog i drugostepenog suda u odnosu na Odluku Ustavnog suda Crne Gore, U-II br. 27/15, od 24. marta 2017. godine, pa, stoga, Ustavni sud smatra da u okviru ocjene ovih navoda, specifičnosti ovog slučaja u kontekstu značaja pitanja koja se nameću kroz opšta dejstva odluka Ustavnog suda, treba sagledati sprovedeni parnični postupak kao jedinstvenu cjelinu, koja je suštinski okončana u meritumu navedenom presudom Višeg suda u Bijelom Polju. Shodno navedenom, Ustavni sud smatra da su ispunjeni procesni uslovi dopustivosti predmetne ustavne žalbe u pogledu iscrpljenosti pravnih sredstava u smislu odredbe čl. 68. Zakona o Ustavnom sudu Crne Gore ("Službeni list Crne Gore", br. 11/15).

VI OCJENA USTAVNOG SUDA

11. Ustavni sud je, polazeći od razloga navedenih u žalbi i sadržine prava koja se štite Ustavom i Konvencijom, analizirao osporavanu presudu drugostepenog suda sa aspekta odredaba čl. 32. Ustava i čl. 6. st. 1. Evropske konvencije.

12. Pri razmatranju osnovanosti ustavne žalbe, Ustavni sud polazi od toga da se sudski postupci moraju provesti u skladu sa ustavnim načelom vladavine prava, kao najviše vrijednosti ustavnog poretka Crne Gore, pa tumačenje mjerodavnog prava, u svakom konkretnom slučaju, ne smije proizilaziti iz njegove arbitrarne i proizvoljne primjene, već mora uvažavati zahtjeve prava na pravično suđenje, sadržane u čl. 32. Ustava Crne Gore i čl. 6. st. 1. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda.

13. Podnosilac je u žalbi naveo da mu je zbog proizvoljne primjene materijalnog prava, povrijeđeno pravo na pravično suđenje, koje jemči zaštitu od arbitarnosti u odlučivanju sudova i drugih državnih organa.

14. U odnosu na prednje navode, Ustavni sud ukazuje da je prvenstveno zadatak redovnih sudova da tumače i primjenjuju pravo na konkretne sudske predmete. Uloga Ustavnog suda ograničena je na ispitivanje jesu li učinci takvog tumačenja, odnosno primjene prava saglasni sa Ustavom i jesu li, u konkretnom slučaju, doveli do povrede ustavnih prava podnosioca ustavne žalbe. U postupcima pokrenutim ustavnom žalbom, Ustavni sud se, po pravilu, ne upušta u ispitivanje činjenica, jer njegov zadatak nije bavljenje greškama o činjenicama ili o pravu, osim ako i u mjeri u kojoj te greške mogu povrijediti ljudska prava i slobode zajemčene Ustavom. S druge strane, Ustavni sud ukazuje da se ustavna garancija prava na pravično suđenje, pored ostalog, sastoji u tome da sudska odluka o nečijem pravu ili obavezi mora biti donijeta u postupku koji je sproveden u skladu sa važećim procesnim zakonom, primjenom mjerodavnog materijalnog prava i obrazložena na ustavnopravno prihvatljiv način, jer bi se, u suprotnom, mogla smatrati rezultatom arbitrarnog postupanja i odlučivanja nadležnog suda.

15. U prilog izloženom, Ustavni sud ukazuje i na stav Evropskog suda za ljudska prava izražen u presudi *Van Kuck protiv Njemačke* od 12. juna 2003. godine, prema kojoj zadatak tog suda nije da preispituje i utvrđuje činjenice i tumači domaće zakone, osim ako presuda domaćeg suda nije očigledno proizvoljna ili ako nije na razumljiv i na zadovoljavajući način obrazložena. U principu, Sud neće intervenisati, osim ukoliko su odluke domaćih sudova

arbitrerne ili očigledno neosnovane, stav je koji je zauzet u presudi Evropskog suda za ljudska prava od 15. novembra 2007. godine, u predmetu *Khamidov protiv Rusije*.

16. Prema praksi Evropskog suda za ljudska prava, pravičnost postupka ocjenjuje se na osnovu postupka kao cjeline (vidi presudu *Barbera, Messeque i Jabardo protiv Španije*, od 6. decembra 1988. godine, serija A, broj 146, stav 68). Princip pravičnog suđenja, takođe, zahtijeva da se sud pozove na određenu pravnu normu, jer pravna osnova presude ne smije da bude proizvoljna, odnosno van konkretnog predmeta. Očigledna proizvoljnost u primjeni relevantnih propisa nikada ne može voditi pravičnom postupku (Evropski sud, *Andelković protiv Srbije*, presuda od 9. aprila 2013. godine, tačka 24). Arbitrnim se može ocijeniti pojedinačni akt pri čijem je donošenju njegov donosilac, pogrešno protumačio i primijenio mjerodavni propis, na način i u mjeri koja konkretni pojedinačni akt čini pravno neprihvatljivim.

17. Odredbom čl. 54. st. 1. tač. 1. Zakona o Ustavnom sudu Crne Gore, propisano je da predlog za ocjenu saglasnosti zakona sa Ustavom i potvrđenim i objavljenim međunarodnim ugovorima, odnosno drugih propisa i opštih akata sa Ustavom i zakonom može da podnese, pored ostalog, sud ako se u postupku koji vodi postavi pitanje saglasnosti zakona, odnosno drugog propisa ili opšteg akta, koje u postupku pred sudom treba primijeniti, sa Ustavom i potvrđenim i objavljenim međunarodnim ugovorima, odnosno sa Ustavom i zakonom, dok je odredbom st. 2. ovog propisa predviđeno da će u slučaju iz st. 1. tač. 1. ovog člana sudija zastati sa postupkom i pokrenuti postupak za ocjenu ustavnosti, odnosno ustavnosti i zakonitosti tog propisa pred Ustavnim sudom i o tome prethodno upoznati predsjednika suda koji je obavezan da obavijesti predsjednika Vrhovnog suda Crne Gore.

18. U postupku koji je prethodio ustavnosudskom, drugostepeni sud je prihvatio utvrđenje prvostepenog suda da ne postoje uslovi da se poništi sporna odluka Odbora direktora tuženog i naloži tuženom da izvrši ponovno bodovane podnosioca prema raspisanom oglasu za rješavanje stambenih potreba zaposlenih. Naime, u osporenoj presudi je izražen stav da podnosilac ne bi zauzeo odgovarajuće mjesto na konačnoj rang listi učesnika oglasa i u slučaju da mu nijesu umanjani bodovi u smislu primjene odredbe čl. 23. st. 1. tač. 1. Pravilnika o rješavanju stambenih potreba tuženog. Dakle, Sud smatra da primjena navedene odredbe važećeg Pravilnika o rješavanju stambenih potreba tuženog, čija je sadržina istovjetna sa odredbom čl. 27. st. 1. tač. 1. ranije važećeg Pravilnika o rješavanju stambenih potreba tuženog (za koju je odlukom Ustavnog suda Crne Gore, U-II br. 27/15, od 24. marta 2017. godine, utvrđeno da nije u saglasnosti sa Ustavom i zakonom) i njenim pravnim posljedicama, u konačnom ne bi ishodovala kvalifikovano mjesto podnosioca na predmetnoj rang listi za rješavanje stambenih potreba.

19. Po ocjeni Ustavnog suda, ovakav zaključak drugostepenog suda u pobijanoj presudi nije ustavnopravno prihvatljiv.

20. Naime, da bi se govorilo o ustavnopravnoj ocjeni elemenata za dobijanje stambenih kredita, potrebno je poći od principa pravičnosti postupka kako onog sprovedenog od strane poslodavca, u konkretnom tuženog, tako i od strane redovnih sudova, koji kontrolišu pravilnost i zakonitost datog bodovanja na osnovu kojeg se vrši raspodjela predmetnih sredstava, imajući u vidu da se radi o jedinstvenoj cjelini. S tim u vezi, Ustavni sud primjećuje da su redovni sudovi prilikom donošenja osporenih odluka imali u vidu odluku ovog Suda, U-II br. 27/15, od 24. marta 2017. godine, međutim, način na koji su analizirali njen efekat na postupak raspodjele

stanova, po stanovištu Ustavnog suda ne može stajati u saglasnosti sa principom pravičnosti postupka kao cjeline, manifestovanom kroz djelotvornost normativne odluke i posljedice koje ona proizvodi prema tuženom kao donosiocu kako opšteg akta – konkretnog Pravilnika, tako i odluke o raspodjeli sredstava, kao pojedinačnog akta. S tim u vezi, za ukazati je da je, polazeći od specifičnosti konkretnog slučaja i toga da je normativni akt tuženog na kojem je zasnovana pobijana odluka tuženog u relevantnom dijelu, istovjetan prethodnom aktu (za koji je odlukom ovog Suda utvrđeno da nije u saglasnosti sa Ustavom i zakonom), redovnom sudu stajala mogućnost da, u smislu odredbe čl. 54. st. 1. tač. 1. Zakona o Ustavnom sudu Crne Gore, zastane sa postupkom i pokrene postupak za ocjenu ustavnosti, odnosno ustavnosti i zakonitosti tog propisa sa Ustavom i zakonom, podnošenjem predloga za ocjenu saglasnosti opšteg akta – Pravilnika o rješavanju stambenih potreba zaposlenih, što je u konkretnom slučaju izostalo.

21. Imajući prednje navedeno u vidu, po stanovištu Ustavnog suda, nižestepeni sudovi su u predmetnom slučaju prenebregnuli stav Ustavnog suda Crne Gore izražen u odluci U-II br. 27/15, od 24. marta 2017. godine, *... kojom je, pored ostalog, utvrđeno da osporena odredba člana 27. stav 1. Pravilnika, kojom je propisano: "da se stambena situacija zaposlenog boduje tako što se za svaki procenat riješenosti stambene potrebe po osnovu radnog odnosa ukupan broj bodova po ostalim kriterijumima umanjuje za dva boda", nije u saglasnosti s ustavnim principom o jednakosti, bez obzira na bilo kakvu posebnost ili lično svojstvo, iz odredbe člana 17. stav 2. Ustava. Naime, ovakvim propisivanjem, po ocjeni Ustavnog suda, zaposleni koji su dobili kredit dovedeni su u neravnopravan položaj u odnosu na ostale zaposlene koji nijesu dobijali kredit, jer im se po osnovu kriterijuma "stambena situacija" umanjuju ukupni bodovi po ostalim kriterijumima (značaj poslova koje zaposleni obavlja na dan raspisivanja oglasa, efektivni radni staž zaposlenog ostvaren do dana zaključenja oglasa i uslovi rada), bez obzira što ti kriterijumi nijesu u neposrednoj, sistemskoj vezi sa kriterijumom postojeća stambena situacija.* Naime, prvostepeni i drugostepeni sud su, logicirajući eventualne pravne posljedice koje bi izostale primjenom navedenog kriterijuma bodovanja učesnika raspodjele, zaključili da bi se podnosilac i bez umanjenja bodova po istom, našao ispod 13–og mjesta na rang listi i da ne bi ostvario pravo na dobijanje kredita, što nije ustavnopravno prihvatljivo. Ovaj sud smatra da redovni sudovi sporni kriterijum, nijesu mogli posmatrati izolovano i bez dovođenja u vezu sa uticajem odluke Ustavnog suda povodom istog, na cjelokupni postupak formiranja rang liste. S tim u vezi, za ukazati je da se pravni interes podnosioca upravo manifestuje u tome da se, imajući u vidu efekte pravnog stava Ustavnog suda izraženog u odluci U-II br. 27/15, od 24. marta 2017. godine, ponovo sprovede postupak formiranja rang liste od strane tuženog, u okviru kojeg će kriterijumi za rješavanje stambenih potreba zaposlenih, biti adekvatno razmatrani.

22. Dakle, polazeći od pravnih posljedica koje je proizvela navedena odluka Ustavnog suda, po stanovištu Ustavnog suda, na strani nižestepenih sudova je stajala obaveza da iste sagledaju u kontekstu uticaja na ostale elemente i cjelokupni postupak raspodjele predmetnih sredstava, a ne da se koncentrišu na eventualni broj bodova koje bi podnosilac ostvario u slučaju da predmetna odluka nije postojala u pravnom saobraćaju i da na taj način tumače izostanak pravnog interesa podnosioca za poništaj osporene odluke tuženog.

23. Imajući u vidu sve prethodno iznijeto, Ustavni sud je, ne prejudicirajući kakav bi bio konačan ishod parnice (presuda *Motion Pictures Guarantors Ltd protiv Srbije i Garcia Ruiz protiv Španije*, broj predstavke 30544/96, stav 28.), ocijenio da se zaključak Višeg suda u Bijelom Polju o pravilnoj primjeni materijalnog prava u odluci prvostepenog suda, na način kako

je obrazložen, ne može smatrati ni jasno ni dovoljno argumentovanim, pa samim tim ni ustavnopravno prihvatljivim, jer je posljedica proizvoljne primjene mjerodavnog prava, koja se odrazila, tj. dovela do odluke o neosnovanosti tužbenog zahtjeva.

24. Kada je u pitanju osporavano rješenje Vrhovnog suda Crne Gore, a imajući u vidu obrazloženje istog i primijenjeno mjerodavno pravo, Ustavni sud je utvrdio da tim rješenjem, kojim je revizija odbačena, jer nijesu ispunjene zakonom propisane pretpostavke za njenu dopuštenost, podnosiocu u tom dijelu nije povrijeđeno ustavno pravo na pravično suđenje. Vrhovni sud Crne Gore je obrazložio svoj stav, koji nije posljedica proizvoljnog tumačenja, niti protivan ustanovljenoj praksi i po ocjeni ovog Suda zasniva se na pravilnoj primjeni procesnog prava i ustavnopravno prihvatljivom tumačenju tog prava.

Na osnovu iznijetih razloga, odlučeno je kao u izreci.

U-III br. 1434/19
26. april 2023. godine
P o d g o r i c a

Predsjednica Vijeća,
Desanka Lopičić, s.r.